

ОГЛЯД

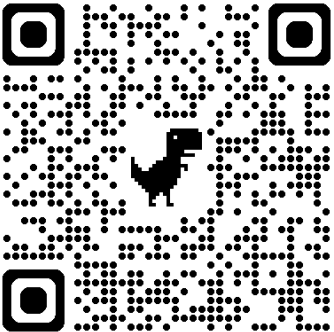
судової практики Верховного Суду

щодо особливостей закриття провадження у справі про банкрутство

(актуальна судова практика станом на 09.03.2026)

- ❖ **Щодо моменту, до якого можливе закриття провадження у справі про банкрутство на підставі ч. 7 ст. 41 КУЗПБ у поєднанні з вимогою п. 14 ч. 1 ст. 90 цього КУЗПБ**
- ❖ **Щодо передумови закриття провадження у справі про банкрутство незалежно від підстав такого закриття**
- ❖ **Щодо особливостей оплати основної винагороди арбітражного керуючого та відшкодування його витрат у разі закриття провадження у справі з підстави погашення вимог кредиторів**
- ❖ **Щодо покладення судом на кредиторів витрат на оплату послуг арбітражного керуючого (ліквідатора) у справі про банкрутство**
- ❖ **Щодо можливості закриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) у зв'язку з погашенням всіх вимог кредиторів у ліквідаційній процедурі юридичної особи чи процедурі погашення боргів фізичної особи**

Щодо моменту, до якого можливе закриття провадження у справі про банкрутство на підставі ч. 7 ст. 41 КУзПБ у поєднанні з вимогою п. 14 ч. 1 ст. 90 цього КУзПБ

Реквізити рішення	Оцінка суду та висновок
<p>Постанова КГС ВС № 927/149/22 від 21.01.2026 року, з текстом постанови можна ознайомитися за посиланням https://revestr.court.gov.ua/Review/133719419#</p> 	<p>Закриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) з підстав погашення вимог кредиторів може відбуватися у такі два способи: 1) у порядку вимог частини сьомої статті 41 КУзПБ у поєднанні з нормою пункту 14 частини першої статті 90 цього Кодексу; 2) відповідно до припису пункту 5 частини першої статті 90 КУзПБ.</p> <p>Так, пунктом 14 частини першої статті 90 КУзПБ унормовано, що господарський суд закриває провадження у справі про банкрутство в інших випадках, передбачених цим Кодексом.</p> <p>Таким випадком, зокрема, є обставини, передбачені частиною сьомою статті 41 КУзПБ, згідно з якою боржник, власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, власник корпоративних прав боржника, а у випадках, передбачених законодавством, - третя особа протягом провадження у справі про банкрутство з метою погашення вимог кредиторів та закриття провадження у справі мають право задовольнити всі вимоги конкурсних кредиторів відповідно до реєстру вимог кредиторів, крім неустойки (штрафу, пені). Для одночасного погашення всіх вимог кредиторів арбітражний керуючий зобов'язаний надати особі, яка виявила намір погасити вимоги кредиторів, реєстр вимог кредиторів. У разі задоволення всіх</p>

вимог кредиторів, крім неустойки (штрафу, пені), господарський суд ухвалою закриває провадження у справі про банкрутство. Вимоги щодо неустойки (штрафу, пені) вважаються погашеними, про що господарський суд зазначає в ухвалі.

Семантичний аналіз наведених норм частини сьомої статті 41 КУзПБ свідчить, що, попри вжиття законодавцем словосполучення «протягом провадження у справі про банкрутство», зазначені норми не врегульовують правовідносин, що складаються у ліквідаційній процедурі боржника - юридичної особи (позаяк ці положення не регламентують порядку задоволення поточних вимог кредиторів, які у ліквідаційній процедурі також підлягають визнанню та внесенню до реєстру вимог кредиторів).

Обґрунтованість цього висновку підтверджується також тим, що Законом № 2971-ІХ (набрав чинності 15.04.2023) не вносились зміни до частини сьомої статті 41 КУзПБ, тоді як значно було змінено статтю 90 цього Кодексу. У зв'язку із цим за правового регулювання до внесення змін Законом № 2971-ІХ закриття провадження у справі про банкрутство на підставі частини сьомої статті 41 КУзПБ у поєднанні з вимогою пункту 9 частини першої статті 90 цього Кодексу було можливим лише до визнання боржника банкрутом (частина друга статті 90 Кодексу в зазначеній його редакції).

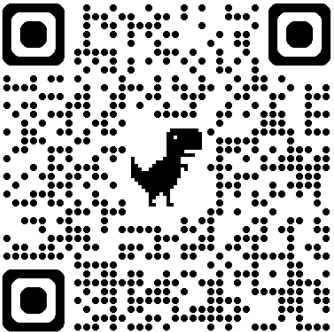
Тобто, запровадивши відповідні зміни до КУзПБ Законом № 2971-ІХ, суб'єкт правотворчості не врегулював питання про те, на якій стадії провадження у справі про банкрутство є можливим

закриття такого провадження на підставі частини сьомої статті 41 цього Кодексу у поєднанні з нормою пункту 14 частини першої статті 90 Кодексу.

Закриття провадження у справі про банкрутство на підставі частини сьомої статті 41 КУзПБ у поєднанні з вимогою пункту 14 частини першої статті 90 цього Кодексу (у чинній його редакції) є можливим лише до визнання боржника банкрутом.

Щодо передумови закриття провадження у справі про банкрутство незалежно від підстав такого закриття

Реквізити рішення	Оцінка суду та висновок
<p>Постанова КГС ВС № 927/149/22 від 21.01.2026 року, з текстом постанови можна ознайомитися за посиланням https://reyestr.court.gov.ua/Review/133719419#</p> 	<p>Приписами статті 30 КУзПБ визначено, що сплата грошової винагороди арбітражного керуючого у справі про банкрутство можлива за рахунок: 1) авансування коштів заявником (кредитором або боржником) на депозитний рахунок господарського суду; 2) коштів, одержаних боржником - юридичною особою у результаті господарської діяльності; 3) коштів, одержаних від продажу майна боржника, яке не перебуває в заставі; 4) коштів створеного кредиторами фонду для авансування грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого (аналогічний висновок вперше викладено в постанові Верховного Суду від 16.07.2020 у справі №918/454/18 та підтримано згодом Великою Палатою Верховного Суду в постанові від 19.04.2023 у справі № 5002-17/1718-2011).</p> <p>Водночас обов'язковою процесуальною дією, що забезпечує реалізацію права арбітражного керуючого на отримання грошової винагороди та відшкодування витрат є затвердження господарським судом відповідного звіту за підсумками кожної із процедур банкрутства (неплатоспроможності).</p> <p>Порядок та передумови затвердження згаданого звіту визначені частиною шостою статті 30 КУзПБ, якою встановлено, що</p>

арбітражний керуючий не менше одного разу на два місяці звітує про нарахування та виплату грошової винагороди арбітражного керуючого, здійснення та відшкодування його витрат на засіданнях зборів кредиторів (у справі про неплатоспроможність фізичної особи) чи комітету кредиторів (у справі про банкрутство юридичної особи), а в частині витрат, що стосуються заставного майна, - перед забезпеченим кредитором. Звіт арбітражного керуючого про нарахування і виплату грошової винагороди, здійснення та відшкодування витрат має бути схвалений зборами кредиторів (у справі про неплатоспроможність фізичної особи) чи комітетом кредиторів (у справі про банкрутство юридичної особи), а в частині витрат, що стосуються заставного майна, - забезпеченим кредитором. Звіт про нарахування та виплату грошової винагороди, здійснення та відшкодування витрат за підсумками процедур розпорядження майном, санації, ліквідації, погашення боргів боржника подається арбітражним керуючим до господарського суду за п'ять днів до закінчення відповідної процедури, розглядається судом та затверджується ухвалою, що може бути оскаржена у встановленому порядку.

З наведених норм випливає, що за результатом розгляду звіту арбітражного керуючого про нарахування та виплату грошової винагороди, здійснення та відшкодування витрат господарський суд постановляє ухвалу, якою затверджує такий звіт (повністю або частково) чи відмовляє у його затвердженні.

Водночас обов'язковою процесуальною дією, що забезпечує реалізацію права арбітражного керуючого на отримання

грошової винагороди та відшкодування витрат є затвердження господарським судом відповідного звіту за підсумками кожної із процедур банкрутства (неплатоспроможності).

Порядок та передумови затвердження згаданого звіту визначені частиною шостою статті 30 КУзПБ, якою встановлено, що арбітражний керуючий не менше одного разу на два місяці звітує про нарахування та виплату грошової винагороди арбітражного керуючого, здійснення та відшкодування його витрат на засіданнях зборів кредиторів (у справі про неплатоспроможність фізичної особи) чи комітету кредиторів (у справі про банкрутство юридичної особи), а в частині витрат, що стосуються заставного майна, - перед забезпеченим кредитором. Звіт арбітражного керуючого про нарахування і виплату грошової винагороди, здійснення та відшкодування витрат має бути схвалений зборами кредиторів (у справі про неплатоспроможність фізичної особи) чи комітетом кредиторів (у справі про банкрутство юридичної особи), а в частині витрат, що стосуються заставного майна, - забезпеченим кредитором. Звіт про нарахування та виплату грошової винагороди, здійснення та відшкодування витрат за підсумками процедур розпорядження майном, санації, ліквідації, погашення боргів боржника подається арбітражним керуючим до господарського суду за п'ять днів до закінчення відповідної процедури, розглядається судом та затверджується ухвалою, що може бути оскаржена у встановленому порядку.

З наведених норм випливає, що за результатом розгляду звіту арбітражного керуючого про нарахування та виплату грошової

винагороди, здійснення та відшкодування витрат господарський суд постановляє ухвалу, якою затверджує такий звіт (повністю або частково) чи відмовляє у його затвердженні.

Розгляд відповідного звіту та вирішення господарським судом питання щодо сплати винагороди арбітражного керуючого та відшкодування його витрат жодним чином не порушують імперативності норм частини першої статті 90 КУзПБ, якою встановлено підстави закриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність), а натомість є необхідною складовою процесу такого закриття.

Здійснення арбітражним керуючим повноважень у справі про банкрутство (неплатоспроможність) відбувається виключно на платній основі (адже протилежного законодавством не передбачено), а своєчасне одержання грошової винагороди за працю є його конституційною гарантією.

При цьому розгляд господарським судом звіту арбітражного керуючого про нарахування та виплату грошової винагороди, здійснення та відшкодування витрат за підсумками відповідної процедури банкрутства (неплатоспроможності), за загальним правилом, є обов'язковою передумовою закриття провадження у справі про банкрутство незалежно від підстав такого закриття.

Щодо особливостей оплати основної винагороди арбітражного керуючого та відшкодування його витрат у разі закриття провадження у справі з підстави погашення вимог кредиторів

Реквізити рішення	Оцінка суду та висновок
<p>Постанова КГС ВС № 927/149/22 від 21.01.2026 року, з текстом постанови можна ознайомитися за посиланням https://revestr.court.gov.ua/Review/133719419#</p> 	<p>За приписами пункту 5 частини першої статті 90 КУзПБ господарський суд закриває провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) у разі відновлення платоспроможності боржника або погашення всіх вимог кредиторів згідно з реєстром вимог кредиторів.</p> <p>При цьому відповідно до положень частин другої, четвертої статті 90 КУзПБ у передбаченому зазначеним пунктом випадку провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) може бути закрито на всіх стадіях такого провадження (до та після визнання боржника банкрутом); господарський суд в ухвалі про закриття провадження у справі зазначає, що вимоги конкурсних кредиторів, які не були заявлені в установленій цим Кодексом строк або були відхилені господарським судом, вважаються погашеними, а виконавчі документи за відповідними вимогами визнаються такими, що не підлягають виконанню.</p> <p>Отже, окрім відмінності стадії провадження (на якій можливе його закриття у зв'язку з погашенням вимог кредиторів), закриття провадження у справі про банкрутство</p>

на підставі пункту 5 частини першої статті 90 КУзПБ має інші правові наслідки порівняно із закриттям такого провадження в порядку вимог частини сьомої статті 41 КУзПБ у поєднанні з нормою пункту 14 частини першої статті 90 цього Кодексу.

За загальним правилом, обов'язковою передумовою закриття провадження у справі про банкрутство з наведених обох підстав є розгляд господарським судом звіту арбітражного керуючого про нарахування та виплату грошової винагороди, здійснення та відшкодування витрат.

Необхідним при цьому є вирішення господарським судом джерел оплати основної винагороди арбітражного керуючого та відшкодування його витрат.

Вагомість попереднього вирішення цього питання до постановлення господарським судом ухвали про закриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) пов'язана з метою досягнення дійсного захисту прав та інтересів арбітражного керуючого без необхідності повторного його звернення до суду (принцип процесуальної економії).

Повертаючись до визначених статтею 30 КУзПБ джерел оплати основної винагороди арбітражного керуючого, Суд нагадує, що ними є: 1) авансування коштів заявником (кредитором або боржником) на депозитний рахунок господарського суду; 2) кошти, одержані боржником - юридичною особою у результаті господарської діяльності; 3)

кошти, одержані від продажу майна боржника, яке не перебуває в заставі; 4) кошти створеного кредиторами фонду для авансування грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого.

При цьому відчуження нерухомого майна боржника, в тому числі необтяженого заставою, у процедурі розпорядження майном заборонено нормою частини п'ятої статті 44 КУзПБ, а отже, потенційне використання перелічених джерел оплати основної винагороди та витрат арбітражного керуючого узалежнено від стадії, на якій господарський суд вирішує питання щодо закриття провадження у справі про банкрутство.

Проте, у будь-якому разі продовження здійснення боржником - юридичною особою господарської діяльності після закриття провадження у справі про банкрутство унеможливорює покладення судом на кредиторів витрат на оплату послуг арбітражного керуючого. Тож єдиним можливим способом покриття таких витрат, на переконання Суду, є їх стягнення із самого боржника.

Аналогічний підхід стосується питання оплати послуг арбітражного керуючого в разі відновлення платоспроможності фізичної особи у справі про неплатоспроможність, адже виключно боржник є ініціюючим суб'єктом відкриття провадження у зазначеній категорії справ.

Задля вирішення питання щодо закриття провадження

у справі про банкрутство (неплатоспроможність) у порядку вимог пункту 5 частини першої статті 90 КУзПБ господарському суду належить попередньо розглянути звіт арбітражного керуючого про нарахування та виплату грошової винагороди, здійснення та відшкодування витрат за підсумками тієї процедури (розпорядження майном, санації, ліквідації, погашення боргів боржника), в рамках якої суд здійснює відповідну процесуальну дію.

У разі повного чи часткового затвердження такого звіту господарський суд у судовому рішенні визначає також джерела покриття оплати грошової винагороди та витрат арбітражного керуючого.

Водночас за недостатності відповідного обсягу коштів, які згідно з приписами статті 30 КУзПБ можуть бути спрямовані на оплату грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого, суд покладає тягар таких витрат безпосередньо на боржника.

Щодо покладення судом на кредиторів витрат на оплату послуг арбітражного керуючого (ліквідатора) у справі про банкрутство

Реквізити рішення	Оцінка суду та висновок
<p>Постанова КГС ВС № 927/149/22 від 21.01.2026 року, з текстом постанови можна ознайомитися за посиланням https://reyestr.court.gov.ua/Review/133719419#</p> 	<p>Закриття провадження у справі про банкрутство у разі затвердження звіту ліквідатора та ліквідаційного балансу (пункт 7 частини першої статті 90 КУзПБ) може мати такі наслідки: 1) припинення юридичної особи-боржника, якщо майна не залишилось або його не виявлено чи таке відсутнє (частина друга статті 65 Кодексу); 2) продовження підприємницької діяльності, якщо майна банкрута вистачило для задоволення вимог кредиторів у повному обсязі (частина п'ята статті 65 Кодексу).</p> <p>Вочевидь у разі наявності залишку майна банкрута після завершення ліквідаційної процедури питання сплати основної винагороди арбітражного керуючого (ліквідатора) та відшкодування його витрат перед господарським судом не виникає.</p> <p>Натомість достатньо неврегульованим залишається питання оплати послуг арбітражного керуючого у випадку, якщо за результатом завершення ліквідаційної процедури банкрут підлягає припиненню як юридична особа, а його майна для сплати винагороди ліквідатора та його витрат не вистачило.</p> <p>Беручи участь у справі про банкрутство, кредитор не тільки має певні процесуальні права, зокрема на задоволення своїх</p>

грошових вимог за рахунок активів ліквідаційної маси, а й як учасник провадження (сторона) має обов'язки, пов'язані із здійсненням провадження у справі. Ухвалою суду на такого кредитора можуть покладатися відповідні судові витрати щодо оплати послуг перекладача, судового експерта, арбітражного керуючого тощо.

Якщо процедура банкрутства триває після закінчення коштів, авансованих заявником відповідно до абзацу шостого частини другої статті 30 КУЗПБ, або таке авансування не здійснювалося через інше правове регулювання на час ініціювання процедури банкрутства, фонду для авансування грошової винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого кредиторами не створено, а коштів, одержаних у результаті господарської діяльності боржника або від продажу його майна, яке не перебуває в заставі, недостатньо для оплати послуг арбітражного керуючого та його витрат, подаючи на затвердження звіт про нарахування та виплату грошової винагороди, здійснення та відшкодування витрат арбітражного керуючого за підсумками ліквідаційної процедури, ліквідатор не може бути позбавлений права звернутися до суду із заявою про стягнення з кредиторів банкрута коштів на оплату його грошової винагороди за період виконання повноважень та відшкодування його витрат у справі. Беручи до уваги принцип пропорційності задоволення вимог кредиторів, суд покладає витрати на

оплату послуг ліквідатора та його витрати на кредиторів у справі про банкрутство пропорційно до розміру визнаних кредиторських вимог за наявності на те правових підстав.

Щодо можливості закриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) у зв'язку з погашенням всіх вимог кредиторів у ліквідаційній процедурі юридичної особи чи процедурі погашення боргів фізичної особи

Реквізити рішення	Оцінка суду та висновок
<p>Постанова КГС ВС № 927/149/22 від 21.01.2026 року, з текстом постанови можна ознайомитися за посиланням https://reyestr.court.gov.ua/Review/133719419#</p> 	<p>Порядок та підстави закриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) визначені статтею 90 КУзПБ, яка зазнала суттєвих змін, внесених Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 20.03.2023 № 2971-ІХ (далі - Закон № 2971-ІХ), що набрав чинності 15.04.2023.</p> <p>Так, частиною першою статті 90 КУзПБ (у редакції Кодексу до внесених змін Законом № 2971-ІХ) було визначено, що господарський суд закриває провадження у справі про банкрутство, якщо: 1) боржник - юридична особа не внесена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань; 2) юридичну особу, яка є боржником, припинено в установленому законодавством порядку, про що є відповідний запис в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань; 3) у провадженні господарського суду є справа про банкрутство того самого боржника; 4) відновлено платоспроможність боржника або погашені всі вимоги кредиторів згідно з реєстром вимог кредиторів; 5) затверджено звіт керуючого санацією або ліквідатора в порядку,</p>

передбаченому цим Кодексом; 6) до боржника після офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про його банкрутство не висунуто вимог; 7) справа не підлягає розгляду в господарських судах України; 8) господарським судом не встановлені ознаки неплатоспроможності боржника; 9) в інших випадках, передбачених законом.

Частиною другою цієї статті (у редакції Кодексу до внесених змін Законом № 2971-IX) було визначено, що провадження у справі про банкрутство може бути закрито у випадках, передбачених пунктами 1, 2, 5 і 7 частини першої цієї статті, на всіх стадіях провадження у справі про банкрутство (до та після визнання боржника банкрутом), у випадках, передбачених пунктами 3, 4, 8 і 9 частини першої цієї статті, - лише до визнання боржника банкрутом, а у випадку, передбаченому пунктом 6 частини першої цієї статті, - лише після визнання боржника банкрутом.

Системний аналіз наведених норм КУзПБ свідчить, що законодавець розмежував можливість закриття провадження у справі про банкрутство з тих чи інших підстав стадіями процедури банкрутства.

Водночас за редакцією КУзПБ до внесених змін Законом № 2971-IX закриття провадження у справі про банкрутство на підставі норми пункту 4 частини першої статті 90 КУзПБ (у зв'язку з погашенням всіх вимог кредиторів згідно з реєстром вимог кредиторів) у ліквідаційній процедурі юридичної особи чи процедурі погашення боргів фізичної особи, тобто після

визнання боржника банкрутом, було неможливим.

Своєю чергою, частиною першою статті 90 КУзПБ (у чинній редакції Кодексу, зокрема після внесення змін Законом № 2971-IX) унормовано, що господарський суд закриває провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) у разі: 1) невнесення боржника - юридичної особи до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань; 2) припинення у встановленому законодавством порядку юридичної особи, яка є боржником, про що є відповідний запис в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань; 3) смерті, оголошення померлим або визнання безвісно відсутнім боржника - фізичної особи; 4) перебування у провадженні господарського суду справи про банкрутство (неплатоспроможність) того самого боржника; 5) відновлення платоспроможності боржника або погашення всіх вимог кредиторів згідно з реєстром вимог кредиторів; 6) затвердження звіту керуючого санацією в порядку, передбаченому цим Кодексом; 7) затвердження звіту ліквідатора в порядку, передбаченому цим Кодексом; 8) якщо до боржника після офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) за його заявою не висунуто вимог; 8-1) якщо відкрита справа про банкрутство господарських товариств, які відповідають сукупно таким критеріям: є оператором критичної інфраструктури; частки (акції, паї) господарського товариства

були примусово відчужені під час дії воєнного стану; державі у статутному капіталі господарського товариства прямо або опосередковано належить більше 50 відсотків часток (акцій, паїв), крім господарських товариств, які ліквідуються за рішенням боржника; 9) боржником є оптовий постачальник електричної енергії; 10) якщо справа згідно із законом не підлягає розгляду в господарських судах України; 11) якщо господарським судом не встановлені ознаки неплатоспроможності боржника; 12) укладення мирової угоди між боржником та кредиторами відповідно до статті 192 ГПК України; 13) прийняття рішення про приватизацію боржника, яким є державне підприємство або господарське товариство, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі; 14) в інших випадках, передбачених цим Кодексом.

Частиною другою цієї статті (у чинній редакції Кодексу) встановлено, що провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) може бути закрито у випадках, передбачених пунктами 2, 3, 5, 9, 10, 12 і 13 частини першої цієї статті, на всіх стадіях провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) (до та після визнання боржника банкрутом), у випадках, передбачених пунктами 1, 4, 6, 8 і 11 частини першої цієї статті, - лише до визнання боржника банкрутом, а у випадку, передбаченому пунктом 7 частини першої цієї статті, - лише після визнання боржника банкрутом.

Закриття провадження у справі про банкрутство

(неплатоспроможність) у зв'язку з погашенням всіх вимог кредиторів згідно з реєстром вимог кредиторів (тобто на підставі пункту 5 частини першої статті 90 цього Кодексу у чинній його редакції, зокрема після внесення змін Законом № 2971-IX) стало можливим навіть у ліквідаційній процедурі юридичної особи чи процедурі погашення боргів фізичної особи.

Аналітичний відділ